

Ekonomiska konsekvenser av skatteändringar – indirekt beskattning

Vid granskningen klarlades vilka bedömningar av ekonomiska konsekvenser som har gjorts i fråga om indirekta skatter. Vid granskningen genomgicks vissa ändringar som har gjorts under denna regeringsperiod och en del officiella handlingar därom. Granskningen fokuserade på följande skatteändringar: mervärdesskattesatser, flytande bränslen i trafiken, alkoholskatt, tobaksskatt och punktskatt på sötsaker, glass och läskedrycker¹.

Målsättningen för granskningen var att i) utreda om de konsekvensbedömningar som avses i regeringens propositioner ger riktiga och tillräckliga uppgifter om de ekonomiska konsekvenserna av ändringarna i indirekta skatter, ii) verifiera analyserna av bedömningarna av ekonomiska konsekvenser, och iii) jämföra de gjorda skatteändringarna med rekommendationer enligt skatteteorin.

Utifrån revisionsverkets observationer är bakgrundsberäkningarna för bedömningarna av ekonomiska konsekvenser i regeringens förslag tekniskt korrekta. Även prognoserna för inkomsterna från skatterna är i regel korrekta i fråga om de granskade skatteändringarna. Dessutom har finansministeriets tjänstemän noggrant satt sig in i sitt uppgiftsfält.

I de behandlade förslagen av regeringen var bedömningarna i fråga om hushåll och offentlig ekonomi i regel tillräckliga, fastän dokumentationen om beräkningarna och antagandena var svag. Däremot var bedömningen av konsekvenserna för företag i regeringens förslag nästan undantagsvis bristfällig.

I alla de granskade förslagen beskrevs de beräknade konsekvenserna för skatteinkomsterna. Förslagen hänvisade emellertid inte till något bakgrundsmaterial om prognoserna för skatteinkomsterna. De av finansministeriets interna beräkningsmodeller som använts som underlag för beräkningarna var också delvis otydliga och svårbegripliga och saknade hänvisningar till källmaterialet.

Utifrån granskningen är kommunikationen mellan finansministeriets olika avdelningar otillräcklig. På grund av detta uppstod det fel i regeringens proposition gällande mervärdesbeskattningen. I prognosen beaktades konsekvenserna av skatteändringen för förbrukningen vilket innebär att prognosen för skatteinkomsterna var dynamisk. Däremot rapporterades att uppskattningen av skatteinkomsterna var statisk.

Utifrån granskningen har den indirekta beskattningen skärpts främst utgående från rekommendationerna enligt skatteteorin och från expertgrupperna. Vid beslut om skatteförändringar bör finansministeriets kompetens utnyttjas i större omfattning. Eftersom många av de slutgiltiga politiska besluten har skjutits upp, har den tid som används för beredning av regeringens propositioner blivit kortare, vilket på så vis har gjort lagberedningen mindre smidig.

¹ RP 89/2012 (mervärdesskattesatser), RP 53/2011 (flytande bränslen i trafiken), RP 54/2011 (alkoholskatt), RP 94/2011 (tobaksskatt) och RP 55/2011 (punktskatt på sötsaker, glass och läskedrycker)